

مرحوم شاعر ن جو چونڊ ڪلام

سي لاهوتي لذتي ويا

۹

مرتب

يار محمد مسلم تانوري

قيمت هڪ روپيو

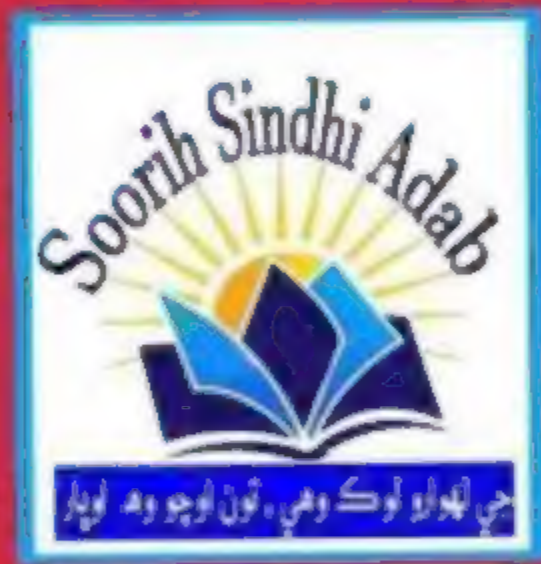
(۱۹۶۴ع)

ملن جوهنڊ

مكتبة فروغ ادب - ڪندن اسٽريٽ ڪراچي ۲
(مطبوعه: انجني پريس ڪراچي)

سوره سنڌي ادب

صاحب خان سوره ميرائي

Cell No: 0344 3919786

0300 3404488

شعراء کرام

۱	مولانا عبدالغفور ہالوی	۱۹	مخدوم محمد صالح پتی	۳۷	ہارون دنگیر
۲	سائین غنی	۲۰	نواز علی نیاز	۳۸	پائی آسرداس
۳	شمس الدین بلب	۲۱	مغل غلام سرور	۳۹	علی جید رحید
۴	حکیم سیوہائی	۲۲	غلام عباس خنجر	۴۰	محمد صدیق میم
۵	محمد ہاشم مخلص	۲۳	حافظ حامد ٹکرائی	۴۱	فیض محمد فیض
۶	حافظ حیات شاہ	۲۴	پیر مرصیا	۴۲	علی محمد اس
۷	محمد بخش واصل	۲۵	صابر جتوئی	۴۳	اختر ہالوی
۸	حاجی محمود خادم	۲۶	خلیفہ محمد امین درس	۴۴	علی نواز علی
۹	مخدوم محمد ابراہیم ہالوی	۲۷	عزیز اللہ مجروح	۴۵	فقیر محمود پلوی
۱۰	محمد صدیق مسافر	۲۸	لیلہ رام خاکی	۴۶	محمد بخش خا
۱۱	زمان شاہ ساقی	۲۹	احمد شاہ خاکی	۴۷	گل محمد مور
۱۲	غلام احمد نظامی	۳۰	صوفی صدیق فقیر	۴۸	فدا عباسی
۱۳	بسمل ٹکرائی	۳۱	غلام سرور فقیر	۴۹	محمد اسحاق
۱۴	جوش قادری	۳۲	سید میران محمد شاہ	۵۰	محمد بخش
۱۵	عاجز ساکرائی	۳۳	ڈیٹی بخش ناقص	۵۱	محمد عثمان
۱۶	آغا صوفی	۳۴	خلیق مورائی	۵۲	میلان جانی
۱۷	کشن چند بیوس	۳۵	پیر پاو علی ساقی	۵۳	نبی بخش
۱۸	ہدایت علی نجفی	۳۶	ہارون امیر	۵۴	اوستو حاجی

گذارش

مرحوم شاعرن جي ڪلام تي مشتمل اداري جونائون ڪتاب ”سي لاهوتي لڏي ويا“ عرض رکجي ٿو. هن دفعي ڪتاب ڀر وڳا مڪان گهڻو لڀت نڪري رهيو آهي. هن تاخير جو سبب ۽ تفصيل هڪ جدا داستان آهي جنهن جو ذڪر هتي مناسب ڪونه ٿيندو. البت اسين ايترو ضرور عرض ڪندا اسين ته ڪوبه تعميري ڪم ڪنهن هڪڙي فرد جي ڪوشش سان پايءَ تڪميل تي نٿو پهچي سگهي. ان ڪري دوستن جو هي فرض آهي ته هو دل کولي اسان سان تعاون ڪن - !

هن ڪتاب ۾ پيش ٿيل ڪلام گذرڻ بھر صورت هڪ ڏکيو مسئلو هو پر اسين شڪر گذار آهيون محترم پير محمد پياڻي ساجد سرشاري، حافظ احسن چنڊ، عبدالرحمن نسيم، محمد خا سارنگ، محمد ابراهيم منشي، تاج بلوچ، ۽ پيء عبدالڪريم پلي جن جا جن پنهنجو قيمتي وقت سڀهڙائي ڪلام گذاري اسان جي معاونت ڪئي. ساڳئي وقت اسين جناب مسلمانوري صاحب جن جا به ٿورائتا آهيون جنهن صاحب ڪلام جي انتخاب ۽ ترتيب جو ٻار پنهنجن ڪلهن تي کنيو - !

هن ڪتاب کانپوءِ ادارا جونائون ڪتاب سڪ سنيها پيش ڪيو ويندو جنهن ۾ موجوده دور جي شعراء ڪرام جو ڪلام پيش ڪيو ويندو ۽ انهيءَ سان گڏ هڪ ٻيو يادگار ڪتاب جديد شعراء سنڌي به ترتيب هيٺ آهي تفصيل هن ڪتاب جي آخر ۾ ڏنل آهي اميد ته شاعر دوست هن ڪتاب جي اهميت کي محسوس ڪندا. فقط

مسرور ڪيفي

مرحوم مولوي عبدالغفور غفور همايوني

تنهنجي نرلف جي بند ڪمند وڌا نرندان هزارين مان نه مرڳو
تنهنجي شاهي دسترخوان مٿي مهيان هزارين مان نه مرڳو

تنهنجي جلوه جمال جي عشوه گري ڪيا ملڪ مطيع و سيع وري
چاچن ملائڪ حور و پري غلمان هزارين مان نه مرڳو

ڪئي ابرو تيغ شهيد ڪيا ڪئي نازن مزيد مرید ڪيا
ري نائي ديد خريد ڪيا سلطان هزارين مان نه مرڳو

اي ماه لقا محبوب منسا تنهنجي ناز واد اتان جان فدا
تيا دامن گير امير گدا حيران هزارين مان نه مرڳو

ڪئي گهاٽل تنهنجي گهور سندا حضور غفور سرور سندا
تنهنجي نور حضور سندا نگران هزارين مان نه مرڳو

مرحوم سائين غني

جهان ۾ جنهن کي ڏٺو مون ته بيسقرار ڏٺو
ڏکڻ سان مروندي سين کي ته نرا نرا ڏٺو.

گهڙي پهرجي خوشي ڪونه ڪو غم آهي مدام
گهڻن دلين کي ڏٺو مون ته دلفگار ڏٺو.

چمن جو سيرڪيم ببلن جي ڏانهن پڌم
خزان جو دور ڏٺو رنگ نوبهار ڏٺو.

جي مالدار ڏٺم ڳڻتين ۾ خوار ڏٺم
جو سرفراز ڏٺو مون سو خاڪسار ڏٺو.

اثر ۽ درد کان خالي نه آهي سائين غني
ڪلام جو عجب انداز تنهنجي يار ڏٺو.

۶
رئيس شمس الدين بلبل مرحوم

جو آيو رحمة للعالمين رحمت جهان بڻجي
ظهور ذات حق جو ٿيو نهان بڻجي عيان بڻجي

مٿن هي دين ٿيو اتسم ۽ هي اسلام ٿيو مڪمل
ڪري سڀ مشڪل آسان امن بڻجي ۽ امان بڻجي

جڏهن نريپ زمان اسهيا اُپت تي سير جي ڪارڻ
تڏهن ڇا ستار ۽ سامان سان ويا آسمان بڻجي

شبِ معراج جي مجلس ملهائي مالڪن ذم ڪين
محمد ميهمان بڻجي ته مولا ميزبان بڻجي

پڄان نئين پار پيغمبر جهان سان هلي هيڪر
جوان بڻجي توان بڻجي روان بڻجي دوان بڻجي

رهان جي ڪي حرم نبوي ۽ حاضر دم حياتي جا
ته خاک آستان بڻجي مسجهان سلڪ سگان بڻجي

اوهانجي مدح خواني جي ته صدق بي شڪر بلبل
ويو مشيرن بيان طوطي زبان شڪر دهان بڻجي

فتح محمد سیوہائی حکیم مرحوم

شاہن جو شہ شافع محشر، صلی اللہ علیہ وسلم
راہ اترتین جوہادی رہیں، صلی اللہ علیہ وسلم
نور خدا منظور خدا، محبوب خدا مقبول خدا
سب کان پیار و پاک پیغمبر، صلی اللہ علیہ وسلم
صاحب عزت، صاحب عظمت، شمع نبی شان رسالت
اعلیٰ، اولیٰ، بالام برتر، صلی اللہ علیہ وسلم
اتر اترتین جا، واہ ولہین جا، یاریتین غور غورین
موسل مولا، مسکین پیروں، صلی اللہ علیہ وسلم
نور خدا بجا مظہر کامل، شافع نافع، عالم عامل
انصوح، ابلیغ، افضل، افسر، صلی اللہ علیہ وسلم
ایک پیار، عزت و اہرام، تابع تنہا گور، کارا
پاٹ سونہارا حق جا مظہر، صلی اللہ علیہ وسلم
ویشن کیٹون اللہ جو نالو، عالم یتو تنہا جوالو
نور سان تنہی ملک منور، صلی اللہ علیہ وسلم
ماٹین جمال جمال، حاضر حال، قال جاما
جیمکی چوان، ہوا تنہا کان بہتر، صلی اللہ علیہ وسلم
عادل اکیل، احسن، اجمل، فیض رسان، فیاض بکمل
اقدس، اطہر، اظہر، انور، صلی اللہ علیہ وسلم
ناہی ثنا صلوات سواہی، آہی ورد حکیم اہائی
ورد زبان تی تیوہی اکثر، صلی اللہ علیہ وسلم

۸
مشرع محمد هاشم مختص

مون تي جو رو و جفا نه جاني ڪر!
ماهر و يار ۾ مهر باني ڪر
حسن جو چار ڏينهن ٿيو چٽڪو
پرو سو ڪيم پر جواني ڪر
جان ڪني تنهنجي عشق ۾ جا ڪيم
ان جي جانان ۾ تون قدر داني ڪر
خاص تنهنجي رڪان محبت ٿو
مون ڏي دلبر ۾ نه بدگماني ڪر
دلربائيءَ جي تخت تي ويهي
منهنجا محبوب حڪمراني ڪر
جان ويئي ۾ جادل ڪيڻهه قابو
ان جي پيارل تون پاسباني ڪر
چيو ليلي ته: ”اي منا محبوب
منهنجي ناقد جي سار باني ڪر
پنهنجي بالاءِ قد سار وڃي
خجل تون سرو بو ستاني ڪر
چيو ”گدا شاهه“ جوڻ مهر و غزل
مختصا! خوش بياني ڪر

مرحوم سيد حافظ محمد حيات شاہ حافظ حید آبادي

بنائي قيس کي چريو ۾ لايو ڪنهن ۽ اُنزل جي انگ
جبل فرهاد کان نروري ۽ تڪايو ڪنهن ۽ اُنزل جي انگ
بخارا کان ته عزت بيگ کي پنجاب ۾ آڻي
لقب مرزائي ميهڙ جو رکايو ڪنهن ۽ اُنزل جي انگ
چڏائي تخت راڻجهي کان ۽ پنائي پنجه ڪڍي ڏريجي ۽
ڏيئي گير ورتا رنگير سايو ڪنهن ۽ اُنزل جي انگ
راڻاڻي ڍٽ ۾ راڻي کي سڏائي ڪاڪ جي ڪنڊ ۾
هلائي قرب جي ڪاڻي ڪهايو ڪنهن ۽ اُنزل جي انگ
پنهنون هوڪيچ جو سائين ۽ سڄي مڪران جو مالڪ
ڪڍي پنيور جو تنهن کي بنايو ڪنهن ۽ اُنزل جي انگ
نڌ ٽڪو هونءَ حافظ ڪونه هئي ماني ڪڍي گهر ۾
مگر تنهن کي تڙي سنڌ ۾ لايو ڪنهن ۽ اُنزل جي انگ

مرحوم محمد بخش واصف

ڪن جن وٽ ڇوڪر بيان شان محمد
خود آه خداوند ثنا خوان محمد
واليل صفت گيسوي مشعين جي سرسار
والشمس بيان رخ تابان محمد
احد ۽ احد ۾ نه رکن فرق ٿا ڪوي
جن ميم سان سمجهيو سر پنهان محمد
منڪر جو ٿيو قول کان سوڪا فريدين
خود حڪم خدا آه جو فرمان محمد
طالب نه ٿئي حور و پري جو اهو مرگن
آهي جو دل و جان سان خواهان محمد
پيون ڇا ڪون نه آب ۽ دهر شير محبت
هاوید رهن جئرا شهيدان محمد
شاهي حور کي رتبو گدا جيڪو گلي جو
گهٽ شير کان ناهي سگ دربان محمد
ڇا فڪر گناهين جو رهي روتو قيامت
آهي جي سند ۾ دست به دامن محمد
ڇا و آصفا معدي چئي هي مصرع موزون
عرش است ڪم ان پايه ايوان محمد

مرحوم حاجي محمد خادم

سدا خود ساخته ليدبر کان تون بچ
نه ڦندي ۾ ڪڏهن ان جي ادا اچ
هو پنهنجي پيت جي پوڄا ۾ پورو
چوان ٿو سچ، بگي ڪنهن کي نه شل ۾
سدا ٿين فڪر ان کي آه پنهنجو
نه شيس پروا، اچي جي قوم کي ڏچ

دم نه سمه خادم تون هت، جو ڪم آڪر ٿورات ڏينهن
قبر ۾ تنهنجي سمه لئي يار ڪافي آ فراغ

خادم ما جي چئين خدمت ٿيان ته پوءِ جلدئي
دل کي ڪر مشغول تون خلقت جي طرف

مثال شمع محفل، قوم جو همدان رهندو ڪر،
تون قومي شمع تي پروانه جيئن جانبا ز رهندو ڪر

مرحوم محمد صدیق مسافر

حضرت نبي محمد (صلعم) دل ٿار نام تنهنجو
خير البشر لقب ٿيو خير الانام تنهنجو

ملڪن جي جت نه حاجت آت تو قدم گهمايا
عرش برين کان اعلى آهي مقام تنهنجو

ختم الرسل تون صاحب سردار سپ نين جو
پيارو تون پاڪ مرٻ جو افضل ڪلام تنهنجو

اوندو ٿري ضلالت ۽ ڪفر جي دنيا مان
جلو و پٽر جنهن دم ٿيو جڳ مڃا منهنجو

سرڪش سڀئي مخالف ملري سي تو مڃايا
قادر بنايو ڪسري غلام تنهنجو

شافع جهان شفاعت محشر مڃت ڪنهن تو
انبياء اچي پريندا آت سپ سلام تنهنجو

هر دوسرا م امت جو آسرو تون هاري!
طلبي ڪرم مسافر موليٰ مدام تنهنجو

مرحوم سيد محمد زمان شاه ساقي نهتوي

آز همه اعلیٰ خدا ڪيو مصطفیٰ جو مرتبو
پرتر انر خلق خدا خير الورای جو مرتبو

چئي اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ خدا قرآن ۾
ڏس مزل ۾ پڙهي هن ، پيشوا جو مرتبو

را انردان ڪمهي عص و الف و لام ،
حق ڏنس يس و طه ، انما جو مرتبو

ميم جي پوشاڪ پھري آءِ احمد ڪيو ظهور
ديده دل سان ڏس ، صلوا علىٰ جو مرتبو

آدم و افلاڪ جو بنياد هن جي ذات پاڪ ،
هنجي حجت کي مليو ، بَلَّغَ الْعَلَىٰ جو مرتبو

هن جهان تاريخ ۾ هن جو قدم هر جاري
وَالضُّحَىٰ وَالشَّمْسُ ۽ بدر الدجی جو مرتبو

نور هن جي کان زمين و آسمان روشن ٿيا
رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ هن رهنا جو مرتبو

روزِ شبِ يَآپ رسالت تي ملائڪ ڪدم تي
افضل و اعلى حبيبِ ڪبريا جو مرتبو

فَاسْجُدُوا لِآدَمَ جِي عزت نور احمد جي سبب
خاڪ جي مٺ ڪي عطا ٿيو، اصفيا جو مرتبو

مڪي و مديني و اُرمي، هاشمي، عربي، رسول
سرورِ ڪون و مڪان، نور الهدى جو مرتبو

فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ اِي ڪليم الله توکي ٿيو خطاب
دس محمد مصطفيٰ جي نقش پيا جو مرتبو

حضرت عيسىٰ کي چئو چرخ چهارم جا نشين،
هيچ ڇا ٿجه هاڻ، سدرۃ المنتهى جو مرتبو

خاڪ نعلينِ محمد، طوطياڻي چشم ڪدر
حق ڏنو هن خاڪ کي، خاڪ شفا جو مرتبو

مصحفِ ناطق جي ڇا، ساڻي ٿنا مون کان ٿئي
تو خدا ڇاڻي بحق آلِ عبا جو مرتبو

مرحوم غلام احمد صاحب نظامي

سهڻل پسائي صورت منهن تي نقاب ڪهڙو
جي تيا غلام تنهنجا تن تي عتاب ڪهڙو

جند جان جي جلايم توکي نه ترس پيئڙو
مغرور تو بنائي ظالم شباب ڪهڙو

قاصد کڻي نيا پوڄنهن دم وئين سڄڻ ڏي
جاني ڏنو ٻڌائي توکي جواب ڪهڙو

تو کي جدا ڪري ٿو مون کان سدائين جانان
رهزن رقيب آهي خانه خراب ڪهڙو

ساق پيري پيالو نازڪ هٿن سان ڏي تون
چسڪي چڪي ڏسان مان آهي شراب ڪهڙو

تنهنجو ٿيو نظامي تنهن کان ڪريو نه پاسو
يارن سان يار جاني شهر و حجاب ڪهڙو

مرحوم حافظ محمد عبداللہ بسمَل

آيون ڪڏهن حرف شڪايت جودهن ۾
نڪتو جي اندر مان ته ويو گهٽجي گهٽن ۾
ڪير آهي ڇڏي پنهنجي ويو عڪس گلن ۾
هنگامو متو شوق جو مرغان چمن ۾
رڪ پنهنجي شهيدن تي قدم تيغ سنڀالي
ڏسجان ته متان جان اچي موٽي مٿن ۾
موٽي ٿو وڃي موت ۾ رسي گرتو ستمگر
تقدير به ڇا آهي تي قاتل جي هٿن ۾ !
مقتل ۾ بهار آهي ذرا هل ته ٿئي سڀر
گل تنهنجي شهيدن جا ڪڍيا خون پٽن ۾ !
هن اهڙي آداسان چڪيو پاڻ ڏي مون کي
دل وس مان وٺي تاب رهيو ڪجهه نه بدن ۾
ڪنهن شوخ جي اکين کان هي مائتا متو آهي
ساغر پيو ڦري خون جواڇ بن مرچمن ۾ !
ديوانو ڪٿان آيو ڪرڻ سمع خراشي ؟
بسمَل کي ڏجو داد نه هن طر تر سخن ۾ !

غلام عباس جوش قادري

پوشيده نگاهن کان پي ۽ پيش نظر پي
 محبوب ڀلا اهر ٿو ڪو ٿيندو چا بشر پي
 سختي تي ٻجهي سخت ۽ ڪرڻو آسفر پي
 گهرجي ٿو انهيءَ وات ۾ ساڻي پي ۽ شمر پي
 بي مثل ڏسي حسن تنهنجو اي شه خوبان
 تسليح چوي تنهنجي ٽوپڙ پي شجر پي
 قربان ٿيان چو نه مان محبوب جي منهن تان
 خورشيد پي قربان ٿو ٿئي ان تان ۽ قمر پي
 افسوس ! ڪري رحم جي مونڏي نه نگه ٿو
 توڙي جو منهنجي حال جي آ ان کي خبر پي
 هوشيار ۽ ره عشق ۾ ۽ ره جوش ! نه غافل
 ان يار جي الفت ۾ نفعو پي آ ضرر پي

مرحوم علي محمد عاجز ساڪرائي

همعصرون سان رهيا همدان هاجي همڪنار
 سي چڙهي هت هيڪلوم ويندار هيا بي اختيار
 هاءِ هئي استاد سانگي، اڄ ڏسان ٿو ڪونه ڪو
 علم جي اقليد جو لاشڪ چوان هو تاجدار
 ڏس ته بحر علم جو ساق به هو لاشڪ غواص
 جنهن هٿا هت گڏ ڪيا تاياب دهر آبدار
 اڄ ڪٿي آهن آهي دلدار فخلص ۽ خليف
 جن ڪيا غزلن جي ميدان ۾ غزالن جا شڪار
 واصف و محزون ٿيا دنيا نئين جا اڄ مڪين
 جن جي اشعارن سنڌي پرديس ۾ آهي پچهار
 ڪٿر هيو صاحب ڏٺو وينجهار شعر و شاعري
 ڪٿر ڪٿر هيو مشتاق مرد باوقار
 اڄ ڪٿي آهن آهي دلدار شيدائي ۽ غريب
 هاڻ حافظ ڪان آهي دل ته منهنجي داغدار

سند جي بلب^{۱۳} جا ڪت نغمه بلاغت سان ڀريل
جوهڻو گل چين گلزارِ سخن جو آبِ سيار

سو مصنف اڄ ڪٿي آهي ميان مرزا قليچ
ڏس پيو آهي ادب جي ملڪ ۾ جنهن کان ڌڪار

صابر و شاگر^{۱۴} ڪٿي، نجفي ڪٿي ۽ ڪت لطيف^{۱۵}
درس واصل جو رهيو گلزارِ واصل يادگار.

صاحب علم وهنرسي ڪت فدا^{۲۰} ۽ ڪٿي حقير^{۲۱}
بندش مضمون جن جي مثل موتي در قطار

اڄ ڪٿي آهن رهيا مسڪين، آغا^{۲۳} ۽ ذبيح^{۲۴}
ٻوليون جنهن جون ٻڌيم باغ سخن ۾ بار بار

ڪت محمدي^{۲۵}، مصطفائي^{۲۶}، کاظم و صالح^{۲۸}، عزيز^{۲۹}
اڄ نظامي^{۳۰} ۽ شوالي ڪان ڌل تي بيسقارار

بي مثل تصنيف جنهن جي سوبه پيوس تي ويو^{۳۲}
هوت جا هرهر پون تاشيد مون کي ياد ياد

سورقائي^{۳۴} يار بزرگ، اڄ نه هت عبدالرسول^{۳۵}
لفظ جن جابي بها هن، يادگار ر و نرگار

اڄ پڙياسِيءَ جي ستائي ٿي گهڻي مون کي پياس
 يادگيري ٿي اچي اسڪول واري بهار بهار
 شعر شيرين هاجنن جا دل پسند مونرون مليخ
 سور هيو آهي ڪٿي عثمان ۽ احقر نامدار
 ڏس اهو ناقص ڪٿي ۽ ڪٿ وڦائي ۽ رشيد
 ڪاڻ جن جي نيٺ منهنجا ٿا وهائين نار نار
 ڪونه ڏسجي عبيد هٿ توءَ ۽ نڪاڻو اڄ ٻڌان
 درد واري دانهن در ڏي جي ادا ڪانڙيهار
 چهچتو جن ساڻ هو علم و ادب جو دانشما
 سنڌ جو علمي چمن تن لاءِ آهي بيقرار
 هيءُ وڳر ڪونجن سنڌ وهاءِ! هتان ويندو رهيو
 بس! هتي هڪڙو وڳر مان يار رهجي ويس ڌار
 تون وڃين جنهن دم اُتي شهرِ خموشان جي اندر
 تان صبا هيءُ شعر منهنجو پڻ هج تن جي برقرار
 چاهه نئين دنيا اندر آهن تنازع شعر جا
 چاهه راتي پي شاعريءَ جو شوق آهي برقرار

ساقی و خن و ن شعر و شاعری ۾ مختلف
 طبع آرائی ٿا ڪن یا تي چکا ٻئي همڪار
 چاهه فحولن فاعلاتن تي هلي تي شاعری
 یا مقلد ٿیا لطیفی لات جا اچ علمدار
 چاهه فرشتن کي به آهي ذوق شعر و شاعری
 داد جو پي سلسلو هوندو یقیناً نور دار
 چاهه خزان جود و ڀري وارو وچائي توکڙهين
 یا انهي گزار ۾ آجاودان فصل بهار
 غم ۽ راحت پئي اتي اهدوش آهن دائماً
 یا مسرت آهي دائم هر ڪنهن لئه برقرار
 چاهه خموشي آه قائم هر ڪو آهي مان ۾
 یا اتي پي ڪنهن نئين دنيا جو آهي انتظار
 ڪيئن ٿا گذرن زندگي جا دوستو شام و سحر
 منزلون آسان یا دشوار آهن رهگذار
 زندگي تي عاجزا ڪنهن کي به ناهي ڀروسو
 تون به ويندين یا رهليو شعر مرهندو یادگار

مرحوم آغا صوفي

لائق اوهان جي بزم جو اغير ٿيو آ
هي جان نثار خارج دربار ٿيو آ
مون کي ته شرم ٿو اچي ۽ ڪهڙو جواب ڏيان
تي خلق پڇي ”چا تي هي تڪرار ٿيو آ؟“
صدما نوان نوان ۽ مصيبت نئين نئين
آهون ٻڌي ۽ نصيب پي بيزار ٿيو آ.
تربت جي لاءِ آغا جي گل نه بچايئي
اغير کي عطا ته سڄو هار ٿيو آ.

آنجهائي ڪشچند بيوس

شعر آهي شاهه جي خود زندگي، اسرار آه !
شاعري پوشاڪ مان پيغمبري اظهار آه.
هن حقيقي سمند ۾ انيو سندا غوطا هڻي
بي بهاموتين جو آندوان ۾ ميو انبار آه
آب ۾ ۽ تاب ۾ چانظم دلڪش دلف،
نورن اڪت ۾ رنگ ۾ رونق، پيريل اشعار آه
گل سخن جا هر چمن جي چوٽڪ ۾ ڇٽيا، پنا
چار مين تي نرنگاري گيان جو گلزار آه
عام کي اعلى ڪيو هن رنگ ۾ روحاني ذبيئي .
سادگي مان تازگي تازڪ نظر نروار آه
آه هر ڪنهن بيت اندر پلٽ پلٽان ڀرت جي
هر لطيفي لائق ۾ سالنوسندي للڪار آه
تو ڪهي رهڻي کان ڪهي، قال آهي حال کان
تو ڏسي تنهن ڏيڍ سان جنهن جي اڳيان ڀيڊار آه
شاهه جي هستي کان پائي شان تي خود شاعري
شاهه جي ڪامل ڪلامي هر صفت شمار آه
سنڌ جي روشن شمع مان ويو ولايت تي شعاع
پراچا پرڪاش آڌو وقت جي ديوار آه
باغ شاهي مان ملي ويو وري گل جو ڪوڏرو
چاچوان بيوس ۾ منجهس جو حيرتي هڪار آه

محرّم هدايت علي صنا نجفي لالورنگ

زلف دلبر جي جي ٿيندي ڪين جي هسربلا
عاشقن جي لاءِ ڌاري آهي هي دلبر بلا
مون بلا سان شي ڏني تشبيه زلف يار کي
پاڻ فرمايائين بلا کان منهنجي آبهتربلا
عاشقن ٻوليو بلي جڻ يار فرمايو الست
تمهنڪري سي هجر ۽ حرمان جي پيا ڌربلا
تون تصور زلف جو هجر صنم ۾ چور کين
بيوقوفن ڏس جو چاهين ٿاڪري واهربلا
پنهنجي زلفن کي ڪٽبا ٿي هوڻوڪت تي آهن
عاشقن تي چيو ڪرين توکين تون همبستربلا
ڪيئن اسان کي دسترس ٿيندي سڄي جي زلف تي
آه ورتي ڪنهن آڳي رڻي مند يا منتر بلا
هاهيون مارين بلائون لک مگر مردي آسما
مار جيڪا آه تمهنجي نفس جي اندر بلا
زلف جي تصوير هٿ ۾ ۽ تصور دل اندر
ڪيئن ڪريان يار واه اندر بلا ها هر بلا
مار گيسوءَ جي ڏنگن کان آه ٿيو نجفي شهيد
حشر انجو چو نه ٿي منجهه ڪشتگان ڪربلا

مرحوم محمد و محمد صالح پٽي

غلط آه چئون! هو آه هندي ۽ هي ايراني
مسلمان بس مسلمان آ، نهروهي آ نه توراڻي
نه رنگ ۽ خون جو اسلام ۾ جائز تهيز آهي
جوڻيا پاڻر سڀئي مصري ۽ چيني ۽ ڪهستاني
عقيدن جي تفاوت کي تعلق دين سان ڪونهي
راهي هن پرده ۾ اڪثر فقط تحريڪ نفساني
ويجي پهتاسين هن حالت تي پنهنجي فرقہ بندي کان
جوڻي دشوار اڄ الله جي گهر جي نگهباني
اڃا وسري ويا جن جي جهان باني جا افسانا
دراغيار تي افسوس! سي اڄ ڪن ٿا درباري
خير ناه ته ڇا انجام ٿيندو پنهنجي حالت جو!
اگر ساڳي رهي سيل تغافل جي هي طغياني
مٽائي تفرقاسپ هڪ ٿيون صالح سڀئي هاڻي
جو موجوده مسلمانن ۾ بڻي ننگ مسلمانن

نواز علي جعفري نياز

نرمانو وفادار ناھي ته چاھي
فلڪ منهنجو دشمن جي آھي ته چاھي
ڪندس ذات انسان سان آءُ ڀلائي
نه مون سان ڪٿي ڪو نباھي ته چاھي
مان چونڊس سدا حق منصور وانگي
ڪٿي مون کي چاڙھي ڪو ڦاھي ته چاھي
ڌڻي سر لکين ٺاھيندس قوم جا گھر
هي گھر منهنجو توڙي ڪوڊاھي ته چاھي
سدا خوش رهن ماڻهو منهنجي وطن جا
جي مون کي ڪو ڳڻتن ۾ ڳاھي ته چاھي
وطن جي فقيري کي پي سڄي شاھي
ڪتو ڪو ڪٿي توتي باھي ته چاھي
رکي فائدو تنهنجو منھن نظر ۾
ڪڏهن ڏک ڏنو ڪنھن جي ٺاھي ته چاھي
هليو هل رکي آسرو تون انھي تي
جوڊاھي ته چاھي جي ناھي ته چاھي
نياز آھي نا آشنا يار توکان
ته پي ھاڻي توکي جي چاھي ته چاھي

مرحوم مغل غلام سرور خان سرور

يا محمد مصطفى آفت تي آفت کاسي تي
تنهنجي مشتاقن تي مولائي کسي باڏائي تي

المدد اي شافع روبر جزا بهر خدا
المدد اي عاصدين جا آسرا بهر خدا
تنهنجي امت تنهنجي رحمت تي تي دل وندراي تي

نفسی نفسي جي پڪار آهي قيامت بلقين
ات شفيع المذنبين يا رحمة للعالمين
تنهنجي امت تنهنجي خاطر چئو طرف اجهائي تي

ڪو ته بخشش لاءِ ڏسو اڄ قاضيو کولي ڪتاب
ڪانڌيو! الله مون کي ڏيو ڪفن جو ڪو نقاب
منهنجي مٿي نامہ اعمال کان شرماي تي

هائِ منڪر ۽ نڪير آيا لحد ۾ اوچتا
يا حبيب ڪير يا منهنجي اچي چند ٿي بچا
قبر ۾ دل ٿي اڪيلي هاءِ هي گهٻراشي ٿي

دل گهري تي خون ويئي ۽ تيم پرن اڄگر
خون ۽ پرن اڄي رت ٿي اسي وهائڻ چشم تر
مون کي اي سرور الائي ڪهڙي شيءِ تر پائي ٿي

مرحوم غلام عباس سومروء مغلجي

هر سخن جي سونهن آهي مير مرسل جي ثنا
 جنهنجي صديقي هي زمين و آسمان پيدا ٿيا
 پن جهانن جو سهارو سبز گنبد جو محڪين
 مومتن ۽ مشرڪن جنهن کي سڏيو احمد مين
 آسمان کي ناز جنهن تي مخرجن تي کي زمين
 ان جي قدم کي چمڪ چاهي ٿو فردوس ڀرين
 حسن احمد کان گلستان کي مليو آهي
 سرور ڪونين، حتم المرسلين، خير الورى
 سيد الثقلين سرور آلا سهڻو سر ڀر
 عادتون اڪسير جنهنجون گفتگو ٿيڻ شڪر
 شان اعلى مصطفى جي عام کي ڪهڙي خبر
 بعد خالق جي پلا رو آءِ، قصو مختصر
 شاه يثرب، شاه عالم، شاه انور، باصفا
 جنهن جي دروازي اڳيان شاه ٿيا آهن
 اي ملا محبوب مدني، عاصين جا آسرا
 اي غريبن پيوسپان جا وسيلو، پر جهلا
 اي ڀتين جا نگهبان، اي سقimen جا آجها
 غمزدن جا غمخوار، اي بيڪس جا رهڻا
 مون کي تنهنجو آسرو هر دوجهان ۾ چاهيا
 تنهنجي نالي جو آچار روح تنهنجي جي غذا

مرحوم حافظ حامد ٺڪراڻي

ڏسي مهران ۾ مستي نه ويون کان ورن گهرجي ،
ميهر محبوب لڙ موجن ۾ منڌ توکي مرڻ گهرجي .
آبت آءِ آءِ اوڀار وڻ ڪپر ڪنڌين ڪري ڪٽ ڪا
اهو اوڻا آڏي جو ڀل واري سرڻ گهرجي ،
سپارو سڀ سائري ۾ ستائي چاهي سڪي
نماڻن نيڪن جيڪي نيٺ ۾ هن شپ ۾ مرڻ گهرجي .
ڪري مر ڪانڌ پيو ڪا وڻ ، سدا ساهه ته جي سرتو
سنڌي ڌم ڌوم ڏوراني ، نه ڪنهن پرڪي ڪرڻ گهرجي
چريو ڪيو جنهن چٽاڪي چٽ ۾ سدا سار ڪ ساريان تي
راهي اوراڻا اوني کان ، نه تنهن ڪيران ڪرڻ گهرجي
ڪيم جو قول ۾ قابو وڃڻ جو يار سان ويٺي ،
انهي انجام تي آخر ۾ پريان سان پت پٿر گهرجي
ٻڌين کان پاڇي پائنج ، جي رسن تان آه سڀ رحمت
چڙهي جلا جبين ڏي ، پلاڪا وڪ پرڻ گهرجي
رڪڻ ناتو نهارڻ ننگ ، ٿئي حامد نه هيڪا نڌو
محبت واريين موران ۾ نه ڏونگهن کان ڏرڻ گهرجي

آنجهائي پرسرا مرضيا

مان به هڪ تنهنجي خريدارن مان هوس
توڪي جن طلبيو طلبگارن مان هوس

جيڪي تنهنجي دل تان ويا وسري صفا
مان به وسري تن ويل يارن مان هوس.

جن کي نرر هو تن ڪري سودو ڇڏيو
واءِ ! مان پي چونه نرر دارن مان هوس

درد جي جيڪي دوا طلبي معام
مان به تن بد بخت بيمارن مان هوس

جيڪي هڪڙي جام کان محروم ٿيا
مان به انهن محروم ميخوارن مان هوس

بي خطا هوندي به جي بخشيا نه ويا
اي ضياءَ مان تن گنهگارن مان هوس

محرم خان بهادر حاجي امام بخش خان جتوئي صابر

تنهن جي زلف ڏنگن کي چا يار چوان
اهي وار چوان سيه مار چوان
ونگ وجهي جيڪي ڏنگ هئڻ ٿا
سي ترنگ تليهر مان تڪرار چوان.

پاڪ پيشاني، نور نوراني، سورج چاهي، قمرڪجاني
حسن تنهن جي کان ٿيون حورن حيراني، سونهن سندو ماڻس در چوان

ابر و ايراني، قوس ڪماني، مرچ مرچ وڻ مڙگاني
تيرهي ڪن ملڪ ميداني، چاسينگ سڀي مان تلوار چوان

ميم دهاني، لب مر جاني، عجب عقيق ياقوت يسماني
دند مراني، صاف صفائي چا شيرين شڪر گفتار چوان

سڀ سلطاني، شاه جهانِي، نوڪر نائب در دربارني
صابر جهڙا سَو قرباني، صدق صدق صديدار چوان

مرحوم خلیفو محمد امین درس

نینهن نسور و نانگ نیت آه
عشق الاهی آھی کیر؟

بره بلا آھی بیکد باری - ماری ملان - کاتب - قاری -
سینو سائس ساھی کیر؟

اهو مسافر جنهن وت ایندو - عقل حیاء نهوڙي نیندو -
رات انھیءَ کی راهی کیر؟

پیشک بره بیچی بیمار ی - سبجو حیائی سرت به ساری -
آفت ان کی لاهی کیر؟

درس جو دنیا دین و حیایو - عشق اثر انگيءَ جاء اثر ایو -
وره جون وایون واهی کیر؟

مرحوم عزير الله حجرتو

تون برڪت پري سنڌ بيشڪ پلاري
وڻن تنهنجا وڻ تن، وڻي تنهنجي واري

تون مائتا اسان جي، وڏي مان واري
اسان کي توجهولي ۾ پاليو آ پياري

جنم ڏيومي آهين اسان جي اباڻي
جيئن شال جڳ ۾ اوسندڙي نماڻي

ڪندو ڪير تو وانگي مڙهان نوانري
ڏني توکي ڏاتار نهوئي نيارني

نڄاڻين تون مڪرو دغا چالبانري
شرافت تنهنجو شان آ امتياري

لکان تنهنجي قربن جي ڪهڙي ڪهاڻي
جيئن شال جڳ ۾ اوسندڙي نماڻي

آئینہانی لیدام و طٹل خاکھی

وہ عجیب انسان بنا یوہی بہاری باغ باغ
نقش آہی نقل ہی سپ اصل باری باغ باغ

مرحبا ای گل گلہی خوش لقا ای خوش منہا
بوہ خوش دیدار خوش ای خوب یاری باغ باغ

وہ عجب موتیاء مگر واہ چندیلی تنگورہ
لعل لالہ عشق پیچی آبداری باغ باغ

نارنگیوں کچنال کرنان ناز بویوں گل ہزار
انب آمان صوف سہٹا دلقراری باغ باغ

مست میواہیت اندر چوت چمکن در چمن
خوب روئی خوب لذت جوت جاری باغ باغ

باغ آہی ہی جہان انسان آہی گل عجیب
باغبان بستان مخنی، دل اجاری باغ باغ

آہ خاکھی خاک پاندا انت تاندا دور کمر
ہیر ہوسین، پیر ہوسین یابکاری باغ باغ

مرحوم سيد احمد شاه خاڪي

اڃا اکين ساري اسڄڻ، بيٺون پڇي ٻرڻ وسڻ
 روح ۾ آئي مرڻ، ڏيهه ڏونگر ۾ وسڻ
 دل مٽي دهشت ڪري، هي عشق جو آرتنگ تنو
 منجهه نڪر لاتون نڪر ۽ ڪاف جي ڪر ۾ وسڻ
 نيٺ روڻو ڪن نهارون، هن ڪٿان ڪيچي چن!
 وڌ- ڦٽا واهي هليون، هن وات جي ور ۾ وسڻ
 پنڌ ڏسيو هي پيچرام، گوثر هاگلن تان نت بگڙن
 ان طرح عيان ڪيو، گس ڪام گوندار ۾ وسڻ
 اعل لڙڪن جون تنين لڙڻ مٿان لڙون لڙيون
 بوند بادل جي مگر منجهه جهنگ جبل جهر ۾ وسڻ
 پيچ پاڻي پنهنجو ڏسي، اڪثرين رکيو ڪرو عجب
 ڏند ۾ ڏکڻا ڏسي، پاڻان لڳيون سپر ۾ وسڻ
 بس نه آئي ري بلوچن، راه ۾ تن روح ڪيو
 هوت هيٺ ٿي ۾ جهلي، هڪدم لڳيون هر ۾ وسڻ
 اوچتو هي عشق ڪو خاڪي خليلن سان ٿيو
 جار ڪي جمهوري اندر، اڪيون لڳيون لهر ۾ وسڻ

مرحوم صوفي صديق فقير صادق

ڳالهيون ڳڻ ڳارين - مون مارين
جانب جت بلوچ جون

وجهيو مهارون مينَ کي - ڪر ها قطارين -
مون مارين

پڇيون جيڪي پرين ٺري - ساعتون سي سارين -
مون مارين

آڻيو آب اکين ۾ هاءِ ! هاءِ ! ڪريو هارين -
مون مارين

صادق سهنج سين جا - جذوجي جيارين -
مون مارين

مرحوم قادري غلام سرور فقير

شب وصل پيا نخت صدر تي وئي
ڀڳو منهن ڏسڻ ۾ گذر تي وئي
هي قاتل جو آهي عجب معجزو
دم قتل ۾ ابرو و تير تي وئي
نرخ ۾ زلزل ۾ حال و خط تي قري
دل حسن چو در بدر تي وئي؟
ڀڳا ديد جاتير شڪر آه ۾ جيو
دل خسته وقف نظر تي وئي
ڪرشمه ڪيو ديد نه هي چاه
صف اشڪ ۾ سڌ گهر تي وئي
ويو تي سحر حيف آيو نه هو
جاي دل ۾ چراغ مهر تي وئي
ڪيو ظهري طمع مدت نه ڪش
هو خود ۾ زخم لئي بي خبر تي وئي
نه ڪي تب ۾ شان پادڪير گي
دل پادڪ خالق جو گهر تي وئي
ٿيون ڪم ڪو نه هڪ پي فقير
حياتي اجاي بسر تي وئي

مرحوم سيد ميران محمد شاه مير تڪڙائي

مسينن سان دل هيري روڻ ٻاڙو وري چاڄو
ڪُن پهرين قبولي پوءِ ڳلن ڳاڙو وري چاڄو
مڪائڻ چا ستائڻ چا م سڀئي سهڻي کي سيبائي
نهن سورن جو سرتين کي سلن ساڙو وري چاڄو
ٿئي دشنام جي دلبر ته سي پڻ صبر سان سڻجن
زين سان ڪنهن به پر ٻولڻ ٻيهر ٻاڙو وري چاڄو
مند مڇا ڪن سان چت چيرئين جڏهن چورين چغلخوڙن
چن اهڙو لبوسن ڏي ڪرڻ لاڙو وري چاڄو
قبن رمز سان ربيجي جدا مون کان ڪيو جاني
ندريم وڙ پيم وڙڻ پيم ٻاڙو وري چاڄو
منجهي محلن ۾ ٿو من مير جو محبوب سائين ري
ٿي ڏسجي هيئن ٿا هڙ هو وطن واڙو وري چاڄو

تڙي بخش ناقص

ڪيئن گذارڻ تڙاچي توکي مٺا پرديس ۾

مان هتي حيران آهيان تڙسوا پرديس ۾

دل گهري تي دائمان جيڪر هجان قدم اڳيان

پر ڪيو قابو هتي مون کي قضا پرديس ۾

جي هجي اختيار منهنجي ڪيئن هجون جيڪر سڄڻ

مان جدا پرديس ۾ ۽ تون جدا پرديس ۾

دور ڪر سڀ درد و غم ناقص نه تون دلگير تي

تنهنجو حامي هر طرح آهي خدا پرديس ۾

مرحوم مولوي حڪيم عبدالخالق خلیق مورائي

مبارڪ صدمبارڪ اڃ وري موسم بهار آئي
چمن چانداني تي چوڌس گلن جي خوب رعنائِي
ڪئي نغمه نوازي اڃ وري دلسوخته بلبل
ترانه خوشنواڳائي تي هئي جاڪاله مرثيائي
سکياسون تي جنهن لاءِ مبارڪ ڏينهن سو آيا
اسان ۾ ٿي وري اڃ عيد وانگر جلسہ آراشي
ڏسون ٿا جا بجا اڃ هر مسلمان شاد ۽ خندان
ملي سڀ ڪنهن سندي دل کي خدا کان سرس سهائي
اسان کان دور ڪريارب نفاق و بغض ۽ افلاس
سوانهنجي نه اڃ تائين پئي ڪنهن داهن ورنائي
صديق وحيد و فاروق عثمان خالد و سلمان
اسان ۾ ڪو وري پڻ اها ٻڌي هي عرض موراڻي

پير يا ولعلي شاه سائي

هٿا سون موت تي راضي، رضا کي چاڻيو حاصل؛

اسان کي ماريو محبت، قضا کي چاڻيو حاصل؛

ڪري هانز مردل ان کي، ڏنيئن جنهن حسن جي دولت

بنائي سنگدل بت کي، خدا کي چاڻيو حاصل؛

تي آهي نيم بھل دل، صنم جي تيغ ابروء سان

ڦٽڪندي سارهي دل، دلربا کي چاڻيو حاصل؛

شڪايت آهي مينديءَ سان، مڪيان پيرن کي خون دل

عبث ٿيو موت عاشق جو، حنا کي چاڻيو حاصل؛

اسان کي نينهن جي ناوک، انزل کان آه ڪيو پورو

تنهنجي پيڪان مڙگان جي، حنا کي چاڻيو حاصل؛

اسان پيالو فنائيءَ جو، ڪيو حاصل حبيب کان،

اي ساڻي تنهنجي هن جام بقاء کي چاڻيو حاصل؛

مرحوم محمد هارون امير

گهر کان دور آهيان وطن کان دور
دل ۾ ناهي خوشي ۽ ناهي سرو

اي صبا اي اسان جي غم جي رفيق
درد وارن تي مهربان ۽ شفيق

ديس وارن ڏانهن وڃ وطن ڏانهن وڃ
باغ وارن ڏانهن وڃ ۽ چمن ڏانهن وڃ

بي وطن جو وڃي نياپو ڏي
بيڪسن جو وڃي نياپو ڏي .

عرض ڪج منهنجي ديس وارن کي
ڏج سنيهو هي غمگسارن کي

خوش گذاريو رهو وطن ۾ پلي
بلبلن جان گهمو چمن ۾ پلي

پر وساريو نه ديس وارن کي
ديس جي سڪ ۾ بيقرارن کي

اي وطن اي منهنجا عزيز وطن
اي تنهنجي شام صبح کان روشن

اي تنهنجو ذرو آفتاب جو موت
تنهنجو هر قطر و جوتي آب جو موت

تنهنجو هڪ خار صد گلستان ٿيو
حب تنهنجي ته منهنجو ايمان ٿيو

ڪجهه ته منهنجي به بيقرارِي ڏس
ڪجهه ته هي منهنجي آه و نزارِي ڏس

جارِ ڏي مون کي پنهنجي پيرن ۾
امن ڏي مون کي پنهنجي قدمن ۾

ويج صبا جلد ۾ جلد ويح هاڻي
شل خدا توکي خير سان آڻي

اي امير اي وطن کان دور ۽ ڏار
زندگي هي هلي وطن ۾ گذار

مرحوم حافظ محمد هارن دلگیر

باغ ۾ بلبل ٿي ڳائي اڄ ترانو عيد جو
 گل ڪلياڻ گلشن ٿريا، آيون زمانو عيد جو
 نوبهار آيو، چمن ٿيو آستانو عيد جو
 وات ۾ هر هڪ کي آهي داستانو عيد جو
 عيد هيءُ ڪهڙي، ڏني جنهن ڪا مڱاريءَ جي نويد
 غنچهءَ دل کي ملي اڄ نوبهاريءَ جي نويد!
 باغبان حيرت ۾ پيو هن سارن سامان کي ڏسي
 تخت گل مهندان وري بلبل غزل خوان کي ڏسي
 سروءُ شمشاد تي قمري خوش الحان کي ڏسي
 سبزهءَ نورس تي ابر ڳوهر افشان کي ڏسي
 ڪاڪل مشڪين ڪڍي، سنبل سنوار يوپان کي
 نسترن پڻ قابل نظاره ڪار يوپان کي

آنجهاني پائي آسرداس

لاغرض سان لاغرم لا شڪ مون نيھن لا ٿو
جيتڙيون دعاڪجوتان، نجهي اچيم ڏاتو

ڪٽڪاپون ڪُنن جا ويرن جي وهڪري کان
لهرن سندي لڙت کان، ٻي سڌ نه ڏيھن راتو

مشڪل م آھ مشڪل هي عشق هڏا ٿا ڳو
تنهن حال سان مس مس، سوتان سچن سچاتو

هر درد جي دوائءَ حاذق حڪيم پيچيد
چيائين ڪري ڪري پوم پي ويح وري ڪري پ تو

ناهي مجال ڪنهن کي، قدرت جو ڪيل سمجهي
تو جيران مان ڪجهه پي پيتو نه آھ ڏا ٿو

گستاخ ٿي نه ڳولا، پچ ڳچ ڇڏي صبر ڪر
آهي عيان تنهنجو، هست روز نامو ڪا ٿو

آهي اميد تنهنجي، منبر مهر سچ ملن جي
چي! ڪنڊ ڪت ادب رک آسرنه ٿيڃ آ ٿو

مجوم علي حيدر حيدري ملڪاني

ڪي قابو سندن دل آسڻ نرنجيرن لفن ۾
 عجب رميزا رکيل مخفي عجيبن جي اشارن ۾
 سوا حسرت جي چا حاصل ٿيو باغ حسن مان تنهنجي
 عوض گل جي آڇ هٿيل خار منهنجي هاءِ دامن ۾
 ڏسي قامت سڄڻ جي نجل ٿيو شمشاد بستاني
 جذهن محبوب سڻو هڪ دفعو آيو جو گلشن ۾
 ڳچي ۾ هار پنهنجي يار سهڻي جي مان وجهندس اڄ
 مون موتي نينهن جا پوتاهه آهن تار ڳوڙهن ۾
 ڪلي ديدار تنهنجي کان ٿو باغ دل ائين دلبر
 بهاري جي اچڻ سان جڻ ڪن گل تاهه گلشن ۾
 مون پائيويار پنهنجي سان هميشه گڏ گذاريندس
 وڇوڙو پر لکيل هو هاءِ ڪو منهنجي نصيبن ۾
 جذهن کان دل لڳي توهان نه سنڀيران سگه سڄڻ هڪڙو
 وئي آخيداري جي عمر ساري گذري دردن ۾

مرحوم محمد صدیق میمن

نفس کي قابو رکڻ آهت ۽ مردانگي ۾
 حق تي هر دم رهڻ آهت ۽ مردانگي ۾
 خلق سان نيڪي ڪرڻ آهت ۽ مردانگي ۾
 پرک ۾ پورو اچڻ آهت ۽ مردانگي ۾
 دين ايمان تي هلڻ آهت ۽ مردانگي ۾

مرد آهين ۾ مرد جو تون ساز ۽ سامان ڌار
 ڪر زبان کي تيغ حق جي ۾ ڪوڙ تي ڪر سخت وار
 بغض کي پالو هڻي ۾ دل صاف ڪر سينو اجار
 ڏي ڳلا غيبت کي تڙهو ڳهو ڪر انهن في الثار يار
 نفس کي نائي دست آهت ۽ مردانگي ۾

مرد جي ناموس ڪانهي جنگ جي ميدان ۾
 جي نه هو ثابت قدم اخلاق ۽ ايمان ۾
 صاف دل صدق ناهي پرک جي ايوان ۾
 جي نه چاڻي فرق هو انسان ۽ حيوان ۾
 نفس تي غالب اچڻ آهت ۽ مردانگي ۾

فقير فيض محمد فيضل گند اخوي

ڏي ٻاڻ شهر ڀنڀور کي، هل هوت ڏي رستو وٺي
شب رات راتر ه سڪ سون سان، پند کان نه ڪر ڪو دم گهڻي

روئي نرندن تي رت ڦٽا، هل ڪيچ ڏي هٿ ٽاڪنيون
الفت سنڌي ميدان ۾ تر صاف سورن جي پٽي

وڃ وات سان واکا ڪيون، ساعت نه سا هي ڪر سمهي
بر ٿر جبل وٽ راه ۾ ڪر پيڙ جو شان ڏي جهتي

اڳتون انهي پيڻ ۾ سنگت نه ساڻي تو سمجھي
بايد براؤ ٻره جو ڪٿ ساڻ، پوڻس جي پٽي.

بر ۾ بلاؤن ٿيون ڀڄهن، سٺا ٿا سٺي پيدا رتي
سعيو سفر جو ڪر سگهو، نه ته هٿ مليندين پوڻس

دارون ٻره پيما رتي، غم درد سورن جو ڪي
پر هيڙ پيڻ ڌارين کان، ڏور اٿس رات جيون سٺي

فيضل نفسي نابودي، پس پار ۾ معبود کي
ناپيد نه ٿو نينهن جو، سڄي سمجھ دل دردن ڦٽي

مرحوم علي محمد اسير

ڏسي جذهن ٿو اي ساجن سندءِ شبا جورنگ
 اُڏي وڃي ٿو انهيءَ وقت آفتاب جورنگ
 ڏيلن مان چهري کي تنهنجي گلاب سان تشبيه
 مگر ڪٿي تنهنجو چهر وڪڻي گلاب جورنگ
 يقين آهي ته مفتون ٿي وڃين گوهر
 اکر ڏسن تنهنجي ڏندن جي آب و تاب جورنگ
 توهان جي سرخ ۽ مغمور اکڙين ۾ ڏشم
 شفق جو، خون جو، لاله جو ۽ شراب جورنگ
 مٺي حبيب جو چهر و هو ما هتاب مثل
 ۽ رات جيئن هو مٺي يار جي نقاب جورنگ
 اي منهنجي در بدري کي ڏسي ڪلڻ وارا
 اڃا توهڪونه ڏٺو آهي انقلاب جورنگ
 جهان جي ستم نارا و جورنگ ڏسي
 خراب تر ٿي ويو خاندان برباد جورنگ
 اسير جو غم فرقت ۾ اهڙو حال ٿيو
 ٿئي ٿو جهڙي طرح ماڻهي ئي آب جورنگ

اختر هالائي

خوب ڄاڻن ٿا هي سهڻا سيمتن چوري ڪري
هڪ نظر ۾ گوهر دل ٿا وڃن چوري ڪري

هي نراڪت، هي تبسم جي ادا، هي حسن و ناز
منهنجي سهڻي کان سڳو آهي گلن چوري ڪري

ڇا به دنيا چئي مگر ان جو قسم هي رنگ و بوم
اندي نرلف يار مان مشڪ ختن چوري ڪري

بوالهوس آيا شهيد عشق جي مدفن تي رات
ويا محبت جي جنازي تان ڪفن چوري ڪري

ڇا ڪريان ساڻي ڇڏيو ڪاشانه صبر و قرار
ويئي ويئي ٿي نگاهه شعله زن چوري ڪري

بزم شعراء ۾ سڌائي پاڻ کي اهل سخن!
ڪئين غزل ٿا پنهنجي نالي پيش ڪن چوري ڪري

رفته رفته بي تکلف ٿي رقيب ۾ و سياه
ويا صنم خانه مان اختر حسن ظن چوري ڪري

مرحوم مير علي نواز علوي

تنهنجي شان برابر شاه نه ڪو ، تنهنجي سونهن سنڌ مت شاه نه ڪو
تنهنجي خيال کان خالي ساه نه ڪو ، خواهان هزارين مان نه ڪو

قرآن سراسر شان سنڌ ، آواصف خود در حساب سنڌ
پيو ڪهڻ وڪري ڪو بيان سنڌ ، حيران هزارين مان نه ڪو

بتا جاني جن ڪلام تنهنجا ، ڪن سڪسين سڪ مان سر ٿيندا
تيا حلقه بگوش غلام تنهنجا ، سلطان هزارين مان نه ڪو

تنهنجا صاحبه عايشل جهڙا ، ڪئي عاشق اسرافيل جهڙا
تنهنجي در تي جبرائيل جهڙا ، دربان هزارين مان نه ڪو

تو تان جان فدا ڪن شاه وگدا ، ري نايي پانها پون پت
تيا خادم تنهنجي خلق سنڌا ، حاقان هزارين مان نه ڪو

ناهي علوي ، هي سفتون ڪي به ڪن ، آهي عالم سڀ ممنون تنهنجو
تيا جاني جڳ مر هو تنهنجو ، قربان هزارين مان نه ڪو

مرحوم فقير محمود مل پلي

عقل مت کان الڳ جاني براه جي بات پي آهي!

اتماچي کي لڳو نانو سنداو 'نوري' قرب قهري

طنبو، طولان ويا کاڌي، هليو ڏيچ - چارگل پائي

سمن مڇام 'لاکو'، ڌر ڌڻي هو پاڳ پيڙهي جوم

عشق اوڌڻ اسندي مو هيو - ڪيس ڪوڌر ڪلهي چائي

ڏسي نقشو بد يعل اجوم ستيو سيفل تحت شاهي

ڪارڻ ليليٰ زهر مجنون ڪرڻ و قاتل ڪليو ڪائي!

ڙپڪي پڌر، ڪپڙ ڪوڙين - نيا نينهن نيش نهوڙي

پاتو صنعان ڳل جڻيو 'پنهون' ڏوڀن پرا پائي.

مرحوم مولانا محمد بخش خیالی

طبع شاهي يار جي اڃ لا اُبالِي مٿي ويئي
 يعني دلبر کي دغا باري جي چالي تي ويئي
 صبر ۽ آرام جي روستا به کسي جي دل کان ويئي
 وصل لئي جنهن دم ستمگرو ت سوالي تي ويئي
 صيدِ دل جي لئه دوناليون ديد جون دلبر پرايو
 فير هڪ سان منهنجي دل صيدِ دونالي تي ويئي
 يار جي آمد ٻڌي اڃ در وهاري واسطي
 راهه دلبر جي هم اک منهنجي پڇالي تي ويئي
 گرچه ناهي شعر منهنجو مٿ سنڀالڻي حقير
 تان پي بانگِ آفرين هر جاءِ کان علي تي ويئي
 دل کي اڃا تن جي ڪثرت جي تماها هئي مگر
 چاڪريان جو قافين جي قحط سالي تي ويئي
 گرچه اڃ شاعرِ خيالي جان سوين آهين مگر
 قابلن دي سنڌ ۾ قحطِ الرحمان تي ويئي.

مرحوم فقير گل محمد مورائي

اوسيد لهندم سار
ڪيچ ڌڻي شال قبر ۾
هين نالي هوت جي
پانهين منجه شمار
ان سونهين ڌڪي آسرو
سندو آهي سردار
جودان شال جواب کان
اڳ ٿيندم اظهار
برڪت سان پتار جي
ڪنڊين ڪلهي تنوار
راهي شال لوهه تان
پلو سڀيئي پلڪار
گلن گوني تي ڪندو
شال واحد وٽ هزار

مرحوم ماستر جان محمد صناعباسي قدا

اٿم مرغ سحر جان وصف خوابي
وظيفو دل زبان جو جاني جاني

جڏهن نالو سندء آندم زبان تي
عجب منهنجي تي آئين نر باشي

سندء نالو ڪيو آ صدف دل و مراد
منجهانئس آهي ڳوهر فشان

سدا قد تنهنجي جا تعريف گوشتيا
صنوبر ۽ سوسرو بوسستاني

بسرتي عمر طلب بوسه لب ۾
رهين شل با جواني ڪامداني

قدا ڪي دلربا ڪا وصل جي مئي
پياريو پرت مان اي يار حياتي

مرحوم محمد اسحاق ولد محمد حسين ذات سومر

اول آگو احد الاهي اعلى عالم عزت دار
واحد الاحد لا يموت حاضر ناظر سوهر وار
خالق عالمك رانق راحم دائم قائم سوگلتار
وارث والي بي بمثالي سر زمين جو سر كار
ناهي طاقت كنهن كي قدرت واحد جي وصفات سندو
اول احمد مير محمد حمد هويدا جند هن تيو
خاص خدائي حسن هداي نور نبي نروار تيو
خاصي صورت معني صورت كن فيكون پور تيو
تن تن کان آگم جانب جگه مي محمد مشهور تيو
اسو احمد جسم محمد جوهر هڪ جانات سندو
حسن حبيبي نور تجيبي گوهر تنهن گنتر ار كيا
جوت جمالي قرب كمالي احسن تنهن انار كيا
گل قل گلشن سورج سوسن عنبر تنهن اظه ار كيا
گل قل گل كثر يا موتي ثريا باغ نشري بشمار كيا
گل خندانني رانر رحمانني ناهي بيان تنهن بات سندو
چمن چنبياي هڪ حويلي پنجن پاكين پاك تيا
لال چمني عقيق يمني ميشه سو بيبادي ك تيا
عين عجبوني گل محبوبوني رائق سولولوك تيا
سرو قداني خوش الحاني نريبي نريذت نراك تيا
گل قند چاهي كين كجه ناهي مزوانهي عيوات سندو

مرحوم مولانا محمد عثمان پروانو

”الاجي اوهان چو وساريو آ مونڪي“
اوهانجي انهيءَ ڳالهه مان پوءِ مونڪي

وسارڻ وڃڻ کان وساري ڇڏيو مون
مگر ياد يارن جي ڳار پوءِ مونڪي.

پيالو محبت جي مهران مان پُر
حبيب هٿن سان پيار پوءِ مونڪي

هسرن تاهه هميشه هيٺئين محبينيءَ
سندن سهڻي صحبت چيار پوءِ مونڪي

پسي حال ”پر اتي“ جو وڃ پرين تون
برهه بستري تي سمهاريو آ مونڪي

پنجتن پارس ورڻه وارث درخت دلبر ماه منير
 سونهن ٽاريون سي گلزار يون اڳي جوڙي ڪيون
 بي بي بتولت علي ولي ۽ حسن حسين بي بي هينڙي
 پھريون شافع نوري نافع چاهي شڪر چاهي شير
 وَالْفَجْرِ ۽ وَالْعَصْرِ ۽ ذڪر تنھنجي ذات سندو؛
 مشرق مغرب عرب عجم نور نبي جو جوت جمال
 جوت جمالي اتم عالي تيوفي الحال قرب ڪمال
 قرب ڪمالي لا ابا بي بي بتولت نور نھال
 جگر نبي ۽ نعر علي سوفهم فضيلت فرخنده فال
 ڏينھن حضر ۽ رات ذڪر ۽ پرھ ۽ ڦٽي پريات سندو؛
 پاڻ لڪائي برقعو پائي آيو آدم خود انسان ڪري
 احدي احمد مخفي محمد ميم وچان هئي پاڻ پري
 ڪوثر مزمّل طه النمل شان سندس قرآن ڪري
 نزل انائي تاج سهائي رب فڪر رضوان ڪري
 نور مزباني ناھي بياني واصف ڪنھن ڪي وات سندو؛
 يا الهي امن ڪجائين وقت جذهن سڪرات اچي
 امن ڪجائين وات سبھائين سمن جذهن سڪرات اچي
 ڏينھن وڃي ۽ نينھن پڄي جيئن ڏينھن پوي مٿان اچي
 وقت اخيري يادگيري وائي ات استحقاق اچي
 پويون دم ڪريين ختم ڪلمي جي ڪلمات سندو؛

مرحوم محمد بخش مداحي بلوچ

ياد ڪنهن ڏينهن هجر ۾، سائڙ دل غمگين ٿيو
فڪر جانان ۾ ها، مگر ڪجهه باعثِ تسڪين ٿيو

جئن نگاهن کان نهان ۾ سو عارضِ رنگين ٿيو
اشڪِ خون سان منهنجو دامن ۾ دامن گلچين ٿيو

بامرتي هو جلوه فرماجن بصد تمڪين ٿيو
جلوه رخ سان سندس آفاق نور آگين ٿيو

ڦي ويا اغيار قابض ۾ خانه دلدار ٿي ۾
ڪشور محروسه سرڪار غير آئين ٿيو

عڪس جنهن دم يار جي رنگين طلائي جو پيو
ساده پيراهن بدن تي ۾ جامه زرين ٿيو

فرش تي هن گلبدن ۾ جنهن دم رکيا پنهنجا قدم
فيض نگهت سان معطر ۾ هر گل قالين ٿيو

عشق ۾ سپڪو ڪري ۾ فرهاد و هجتون جي گلام
پر مداحي عشق ۾ هڪ مور ۾ تحسين ٿيو

مرحوم میان جان محمد

اسم تنهنجو آھ اکبر شان تنهنجو جلّ شان
ذات تنهنجي پاڪ اطهر شان تنهنجو جلّ شان

تو ڪيو ڪونين پيدا "ڪُن" چئي قادر، قدیر
تو بنايو آھ بيهر، شان تنهنجو جلّ شان

تون اوّل آخر تون باطن، ظاهر و قائم قدیم
آھين تون مالڪ مقرر، شان تنهنجو جلّ شان

لا مکان تنهنجو مڪان، ۽ بي نشان تنهنجو نشان
مظهرِ عالم تون يڪسر، شان تنهنجو جلّ شان

تون ڪرين منهنجي پياري سان ڪري اي ڪري
حرمتِ حضرت پيمبر، شان تنهنجو جلّ شان!

بخش ڪر باري بديون تون "جان محمد" جا حرم
عفو تنهنجو آھ اڪثر، شان تنهنجو جلّ شان.

مرحوم نبي بخش

تنهنجي حسن جو ويهي ڪيم حساب ميان
آهين عالم سڄي جو آفتاب ميان
تنهنجا نرگس ٻئي مان نين چوان
يا عربي واري عين چوان
ذبي خال جو نقطو غين چوان
عين غين سندو آهي حساب ميان
تنهنجا ابرو کوس ڪمان چوان
ياتيغ تڪي تلوار چوان
ياماه مثال هلال چوان
يامسجد جو محراب ميان
تنهنجا مياہ نرلف ڪمند چوان
قلع قيدر واهرو هند چوان
سوين يوسف جهڙا بند چوان
نرندان اندر ارباب ميان
تنهنجا ڏند موتي گلبن چوان
جيئن شاه گوهر پستند چوان
سوين عاشق آهنرومند چوان
سي درر عدن ناياب ميان
نبي بخش سان ياد ڪئي
سو ياد نه ڪئي برباد ڪئي
منهنجي عمر سڄي افراد ڪئي
اهو احسان نه آهي ثواب ميان

مرحوم آسٽه حاجي صاحب حاجي

نگارِ مست رهي حسن دلنواز رهي
جمالِ يار ۾ ڪافي ادا و ناز رهي

اها نڪري ٿي دعا دل مان شپِ فرقت ۾
ستم شعارِ تنهنجي عمر شل دراز رهي

جلايو آگ ۾ الفت جي خود کي پرواني
شمع جي سون ۾ سترندو توجان بانر رهي

تو کي الفت جي خبر نا صفا هي جيڪر
هميشه تنهنجي طبيعت به عشق بانر رهي

دردِ فراق ۾ جذبن آهي قيامت جو منو
چون پوءِ دردِ اهو سون اهو سان رهي

نمازِ عشق ادا ڪر تون نرا خدا اهڙي
جبين و سمجده ۾ باقي نه امتيانر رهي

له خبر بهر خدا شاهِ مديني وارا
تنهنجي حضور ۾ حاجي جو سر نيائڻ رهي

مڪتبہ فروغِ ادب جي اشاعتي سلسلي جو هڪ
نھايت اهم ۽ يادگار ڪتاب

جدید شعراءِ سنڌي

هاڻ جلد شايع ٿي رهيو آهي.

جنهن ۾ گراڻي سنڌي ڀرت جي وڏن توڙي ننڍن جملي
ٻن سون کان به وڌيڪ جديد سنڌي شاعرن جو ڪلام مختصر
احوال ۽ فوٽا پيش ڪيا ويندا.

جدید شعراءِ سنڌي

در حقيقت پنهنجي نوعيت جو پهرين ڪتاب هوندو جنهن
مان ايندڙ دور جا نقاد ۽ تاريخ نگار اڄوڪي دور جي شاعري جي
معياري علمي شعور جو صحيح انداز و لڳائي سگهندا.
ان ڪري موجوده دور جي ڪنهن به شاعر دوست کي من ۾
شموليت کان محروم نه رهڻ گهرجي. اسان جي جملي سنڌي شعراءِ
گرام کي استدعا آهي ته هو مهر باني ڪري پنهنجا ڪلام احوال
۽ فوٽا جلد ان جلد ڏياري موڪلين.
وڌيڪ معلومات لاءِ لک پڙه ڪريو.

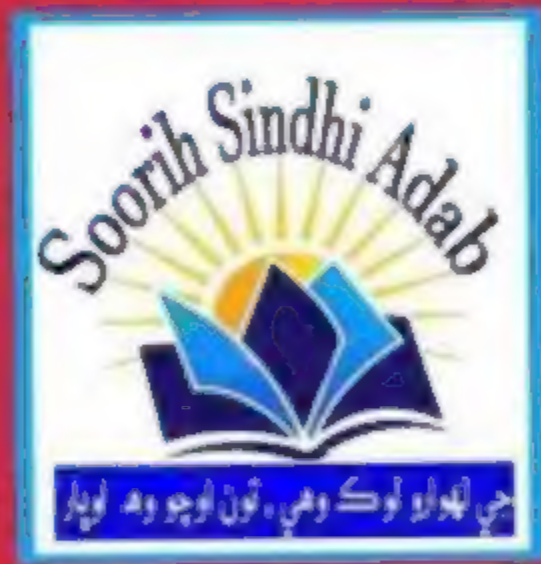
مڪتبہ فروغِ ادب

ڪنڊن اسٽريٽ - ڪراچي نمبر ۲

ڇپائيندڙ: محمد رفيع (ڇپيو انجمن پرايڊ ڪراچي)

سوره سنڌي ادب

صاحب خان سوره ميرائي

Cell No: 0344 3919786

0300 3404488